

בבית המשפט העליון

רע"א 3927/15

לפני : כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט י' עמית

המבקשת : פלונית

נגד

המשיב : פלוני

בקשת רשות לערער על פסק הדין של בית המשפט המחוזי
בירושלים (כב' השופט הבכיר צ' סגל) ברע"א 20506-01-15
מיום 1.5.2015

בשם המבקשת : עו"ד לאה קליין אליאב ; עו"ד ריבי מזרחי אוחיון

בשם המשיב : עו"ד עודד הכהן

פסק-דין

השופט ע' פוגלמן:

למי הסמכות העניינית לדון בתובענות בין ידועים בציבור לשעבר? זו השאלה
המתעוררת בבקשה זו.

רקע עובדתי והליכים קודמים

1. המשיב הגיש לבית משפט השלום בירושלים שתי תובענות נגד המבקשת –
שהייתה בעבר בת זוגו – לפירוק שיתוף בבניין שבבעלותם ולמתן חשבונות. המבקשת

הגישה בקשה להעברת הדיון בתובענות לבית המשפט לענייני משפחה מחמת חוסר סמכות עניינית. בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט א' רון) קיבל ביום 14.12.2014 את הבקשה וקבע כי משהמחלוקת נעוצה בקשריהם הממושכים של בני הזוג, שהיו בעבר ידועים בציבור, יש להעביר את התובענות לבית המשפט לענייני משפחה. המשיב הגיש בקשת רשות לערער על החלטה זו. בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט הבכיר צ' סגל) קיבל ביום 1.5.2015 את הבקשה, דן בערעור לגופו וקיבלו. נקבע כי אין לראות במבקשת ובמשיב – שהם "ידועים בציבור לשעבר" – כ"בני משפחה" כהגדרתם בחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995 (להלן: החוק או חוק בית המשפט לענייני משפחה), זאת הן בשל הפרשנות שיש להעניק להוראות החוק, הן נוכח העובדה כי המבקשת והמשיב אינם ידועים בציבור מזה כ-17 שנים. עוד קבע בית המשפט המחוזי כי המקור העיקרי לסכסוך נושא התובענות אינו היחסים המשפחתיים אלא חילוקי דעות עסקיים. לפיכך נקבע כי המקרה אינו עומד בשני התנאים המצטברים הנדרשים לצורך קביעתה של סמכות עניינית לבית המשפט לענייני משפחה, והתובענות הוחזרו לבית משפט השלום.

2. על החלטה זו נסבה הבקשה שלפנינו. לטענת המבקשת, פרשנות החוק כאילו זה אינו חל על ידועים בציבור לשעבר מפלה בין זוגות ידועים בציבור לבין זוגות נשואים ויוצרת חוסר וודאות בעניינם של מתדיינים שהם ידועים בציבור. המבקשת הדגישה כי מדובר בסוגיה בעלת חשיבות ציבורית שטרם הוכרעה בפסיקת בית משפט זה. בצד זאת טענה המבקשת כי שגה בית המשפט המחוזי עת קבע כי עילת התובענות אינה בקשר המשפחתי בין הצדדים, תוך שהוא משנה מקביעותיו העובדתיות של בית משפט השלום.

3. התבקשה תשובה לבקשה. בתשובה טען המשיב כי את הוראות החוק הגורעות מסמכותם של בתי המשפט האזרחיים הכלליים לטובת בתי המשפט הייחודיים יש לפרש בצמצום; וכי לפיכך לא יצאה שגגה תחת ידו של בית המשפט המחוזי. המשיב הוסיף כי הוא והמבקשת מעולם לא היו "ידועים בציבור", לא כל שכן "ידועים בציבור לשעבר"; וכי התובענות נולדו מתוך סכסוך עסקי שאינו קשור ליחסים הזוגיים ששררו ביניהם.

4. לאחר שעיינו בבקשה ובתשובה לה החלטנו לעשות שימוש בסמכותנו לפי תקנה 410 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 ולדון בבקשה כאילו ניתנה רשות והוגש ערעור לפי הרשות שניתנה, וזאת בסוגיה אחת שעניינה הסמכות העניינית של בית המשפט לענייני משפחה, החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים. השאלה שלפנתחנו

היא אם הביטוי "ידועה בציבור כאישתו" שבסעיף 1(2)(א) לחוק בית המשפט לענייני משפחה כולל גם "ידועה בציבור לשעבר", כך שלבית המשפט לענייני משפחה סמכות עניינית לדון בסכסוכים – בהתקיים יתר התנאים לכך – בין ידועים בציבור לשעבר.

דיון והכרעה

5. לבית המשפט לענייני משפחה סמכות עניינית ייחודית לדון בשורה של "ענייני משפחה" המוגדרים בסעיף 1 לחוק. בין היתר, מוסמך בית המשפט לדון בנושאים שמוסדרים בהוראות חוק ספציפיות דוגמת חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962, או חוק הירושה, התשכ"ה-1965 (סעיפים 1(6)-(8) לחוק); בתובענות בעילות ספציפיות, כגון תביעות למזונות או למדור ותביעות לקביעת אבהות או אימהות (סעיפים 1(1) ו-1(3)-(4) לחוק); ובתובענות אזרחיות בין בני משפחה ש"עילתן סכסוך בתוך המשפחה" (סעיף 1(2) לחוק). לפי פסיקתו של בית משפט זה, בהליכים מן הסוג האחרון – הליכים שמקורם ב"סכסוך בתוך המשפחה" – תקום לבית המשפט לענייני משפחה סמכות עניינית מקום שבו התקיימו שני תנאים מצטברים: זהות הצדדים ועילת הסכסוך. אשר ל"עילת הסכסוך", "אמת-המידה לקביעת הקשר בין עילת התביעה לבין הסכסוך בתוך המשפחה היא שהסכסוך המשפחתי תרם תרומה משמעותית לגיבושה של עילת התביעה" (רע"א 6557/99 חבט נ' חבט, פ"ד נד(4) 337, 344 (2000) (להלן: עניין חבט); ראו גם ע"א 1662/99 חיים נ' חיים, פ"ד נו(6) 295, 307 (2002)). אשר לתנאי בדבר "זהות הצדדים" – נדרש כי הצדדים להליך יהיו מי שבאים בגדר אחד מששת סעיפי המשנה של סעיף 1(2) לחוק, המפרט קבוצות שונות אשר תחשבנה כ"בני משפחה" לצורך החוק.

6. מוקד הדיון בענייננו בשאלה פרשנית הנוגעת לתנאי שעניינו "זהות הצדדים": כלום יש לראות את סמכותם העניינית של בתי המשפט לענייני משפחה כמשתרעת גם על סכסוכים בין ידועים בציבור לשעבר? מענה על שאלה זו יחייב אותנו לפרש את סעיף 1(2)(א) לחוק. עלינו לפסוע אפוא בנתיב פרשנות החקיקה, נתיב אשר נפתח כידוע בבחינתו של מרכיב הלשון. בשלב זה עלינו לחלץ את המשמעויות שיש להן עיגון לשוני במילות החוק ולהותיר בידנו רק אותן משמעויות שהלשון יכולה לסבול (ראו: ע"א 8622/07 רוטמן נ' מע"צ החברה הלאומית לדרכים בישראל בע"מ, פסקה 34 (14.5.2012) (להלן: עניין רוטמן); ע"א 165/82 קיבוץ חצור נ' פקיד שומה רחובות, פ"ד לט(2) 70, 74 (1985); אהרן ברק פרשנות במשפט כרך שני – פרשנות החקיקה 81-82 (1993) (להלן: פרשנות במשפט)). אם לאחר סינון זה תיוותר יותר ממשמעויות אפשרית אחת, יש לתור אחר המשמעויות המגשימה באופן המיטבי את תכלית החקיקה: הן

התכלית הסובייקטיבית, כפי שזו נלמדת מההיסטוריה החקיקתית ומ"כוונת המחוקק" ביחס למטרה המוצהרת שביקש להשיג באמצעות דבר החקיקה; הן התכלית האובייקטיבית, המורכבת מ"המטרות, הערכים והעקרונות שנועד להגשים דבר חקיקה בחברה דמוקרטית ומודרנית" (ע"ם 7749/09 אורט ישראל חברה לתועלת הציבור נ' הממונה על מחוז ירושלים במשרד הפנים, פסקה 22 (30.11.2011); עניין רוטמן, פסקה 34; פרשנות במשפט, בעמ' 201-204). ניגש, אם כן, למלאכת הפרשנות.

(א) לשון הסעיף

7. סעיף 1(2)(א) לחוק מגדיר – בצד יתר סעיפי המשנה של סעיף 1(2), כאמור – מיהו בן משפחה לעניין תובענות שעילתן סכסוך בתוך המשפחה, וזו לשונו:

הגדרות
 1. [...] –
 (2) [...] –
 "בן משפחתו" –
 (א) בן זוג, לרבות הידועה בציבור כאישתו,
 בן זוגו לשעבר, בן זוגו שנישואיו עמו
 פקעו ובלבד שנושא התובענה נובע
 מהקשר שהיה ביניהם בתקופה שבה היו
 בני זוג [הדגשה הוספה – ע' פ'].

8. מה עולה ממילותיו של דבר חקיקה זה? האם יש לקרוא אותו כמי שפורש את סמכותו העניינית של בית המשפט לענייני משפחה על ידועים בציבור בהווה, אך לא על מי שהיו ידועים בציבור בעבר? או שמא, בדומה למה שצוין בו במפורש ביחס לבני זוג לשעבר, תחול הסמכות גם ביחס לידועים בציבור לשעבר? סבורני כי לשון הסעיף יכולה לסבול הן מענה חיובי הן מענה שלילי לשאלה זו. מחד גיסא, ניתן לטעון כי התיבה "לרבות" מכניסה את הביטוי "הידועה בציבור כאישתו" תחת כנפי הביטוי "בן זוגו". זוהי תפיסה של המונח "לרבות" ככזה שבא להרחיב את משמעותו הטבעית והרגילה של הביטוי המוגדר. לפי קריאה זו, המונח "לרבות" בהקשר זה הגדיל את "המשטח" המילולי של הדיבור "בן זוג", ועל כן בכל הופעה חוזרת של הביטוי "בן זוגו", על נגזרותיו השונות, בהמשך הסעיף – יש לקרוא כ"בן זוגו והידועה בציבור כאשתו"; ובאופן ספציפי – "בן זוגו והידועה בציבור כאישתו לשעבר" (ראו באופן כללי על המונח "לרבות" פרשנות במשפט, בעמ' 138-139). מאידך גיסא, ניתן לומר כי "מכלל הן אתה שומע לאו", קרי: כי מדובר בהסדר שלילי (שם, בעמ' 112-113). לפי הילוך טיעון זה, לו התכוון המחוקק להחיל את החוק גם על ידועה בציבור לשעבר – וכפועל יוצא, להעניק לבית המשפט לענייני משפחה סמכות ביחס לקבוצה זו – היה

מציין זאת במפורש, כפי שציין במפורש כי הוא חל על בן זוג לשעבר. משאפשרות זו לא צוינה במפורש – אין לקוראה לתוך הסעיף.

משנותרו בדינו שתי משמעויות אפשריות מבחינה לשונית, נעבור לבחינת תכלית החוק כדי לבחור את המשמעות שמגשימה את אותה תכלית בצורה המיטבית.

(ב) תכלית החוק

9. את הדיון בתכלית החקיקה נפתח בתכלית הסובייקטיבית, הנלמדת מלשונו של החוק ומהרקע לחקיקתו (ראו פרשנות במשפט, בעמ' 303-304, 386). ביסוד חקיקת החוק עמדו המלצותיה של ועדה שנקראה "הוועדה לבחינת יישום דיני המשפחה" (להלן: הוועדה), ועדה ציבורית שהוקמה בשנת 1985 בראשות השופט אלישע שינבויים ז"ל (ראו דברי ההסבר להצעת חוק לתיקון דיני המשפחה (ריכוז סמכויות השיפוט), התשנ"ה-1994, ה"ח 152). אחת מהמלצותיה העיקריות של הוועדה הייתה כי הסמכויות השונות בענייני משפחה – שהתחלקו בין הערכאות השונות – תרוכזנה לערכאה אחת, שתכריע בסכסוכים משפחתיים כמכלול, תוך שימוש בכלים ובמסגרת פרוצדורלית המותאמים לייחודיותם של הסכסוכים המשפחתיים (משרד המשפטים דין וחשבון הוועדה לבחינת יישום דיני המשפחה 18-20 (1986)). בעת הדיון במליאת הכנסת בקריאות השנייה והשלישית לאישור החוק נדרש יושב ראש ועדת חוקה, חוק ומשפט דאז, חבר הכנסת דוד צוקר, למתכונת הדיון בבית המשפט לענייני משפחה:

"הדיון איננו בהקשר צר משפטי גרידא, אלא זה דיון בהקשר של המשפחה כיחידה, לעתים המשפחה, לעתים אב ובן, לעתים בן ובת, כל ההקשרים, כל הצירופים המשפחתיים האפשריים [...] בבית-המשפט הזה יהיה מערך סיוע מקיף של ייעוץ, של הכנת תסקירים, של התייעצות, של בחינת המצב המשפחתי, האישי והאישיותי של המתדיינים" (דברי הכנסת, 41, 11513 (התשנ"ה)).

10. ברקע הקמת בית המשפט לענייני משפחה עמדה אפוא [...] תפיסה המבקשת לרכז בערכאה מקצועית אחת את מלוא המחלוקת שבין בני המשפחה, מתוך רצון לרדת – בעזרת גופי ייעוץ – לשורשיה של המחלוקת ולפתור באופן יסודי את הבעיות האמיתיות שבין בני המשפחה" (עניין חבס, בעמ' 342; ראו גם רע"א 7277/15 תגר נ' טל בר, פסקה 9 (16.11.2015); בג"ץ 5918/07 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד סג(2) 247, 259 (2009); דן ארבל ויהושע גייפמן "חוק בית-המשפט לענייני משפחה,

תשנ"ה-1995" הפרקליט מג 431, 433-434 (1997) (להלן: ארבל וגייפמן); גלי רון בית המשפט לענייני משפחה בראי הפסיקה 2-7 (2009) (להלן: רון)). עניינו הרואות: תפישת המחוקק הייתה כי מדיניות רצויה היא שפתרון מחלוקות וסכסוכים שמקורם במשפחה ייעשה תוך שימוש בכלים, במיומנויות, בסדרי דין ובכללי ראיות המותאמים לטיבם הייחודי והמורכב של הסכסוכים המשפחתיים (ארבל וגייפמן, בעמ' 434-433; רון, בעמ' 4-5). לצורך כך הוקמה ערכאה שיפוטית ייחודית זו. במידע זה יש להתחשב כדי ללמוד על תכלית החקיקה (פרשנות החקיקה, בעמ' 219-220).

11. התחקות אחר המדיניות שאותה ביקשו המחוקקים לבצע ולהגשים באמצעות דבר החקיקה שעל הפרק תומכת, לטעמי, במסקנה הפרשנית שלפיה יש לקרוא את התיבה "בן זוגו לשעבר" ככוללת ידועים בציבור לשעבר. כשם שביקש המחוקק להעניק לבית המשפט לענייני משפחה את הסמכות לדון בתובענות של בני זוג נשואים לשעבר (סמכות אשר נקנית כאשר עילת התובענה היא סכסוך בתוך המשפחה וכשנושאה נובע מהקשר שהיה בין בני הזוג בתקופה שבה היו בני זוג; ראו סעיף 1(2)(א) לחוק; רון, בעמ' 24) – וזאת מתוך התפיסה שלפיה בית המשפט לענייני משפחה הוא הערכאה המיומנת והעדיפה לדיון זה, בהתאם לתכליותיו ולייחודו שעליהן עמדנו – כך יש להניח כי ביקש לעשות כן גם ביחס לידועים בציבור לשעבר. כך, מכיוון שחלוף הזמן אינו ערובה לכך שסכסוכים בין ידועים בציבור – אשר החוק ביקש להכניסם תחת כנפי סמכותו העניינית של בית המשפט לענייני משפחה – "איבדו" מעוצמתם הרגשית וממורכבותם, אותם מאפיינים שבעטיים יוחדה לבית המשפט לענייני משפחה הסמכות לדון בהם מלכתחילה. כוחם של הרציונלים שתמכו בראשית הדברים בבחירה לקבוע את הסמכות העניינית של בית המשפט לענייני משפחה כחלה גם על בני זוג נשואים לשעבר יפה אפוא גם לעניינם של ידועים בציבור לשעבר.

12. עתה עלינו לעמוד על תכליתו האובייקטיבית של החוק – הנלמדת מהמטרות, הערכים והעקרונות שדבר חקיקה נועד להגשים בחברה דמוקרטית. אחד העקרונות היסודיים והמרכזיים ביותר בשיטת משפטנו הוא עיקרון השוויון, שהוא היבט מרכזי ואמת מידה לפרשנותו של כל דבר חקיקה (ע"א 2000/97 לינדורן נ' קרנית – קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים, פ"ד נה(1) 12, 29 (1999) (להלן: עניין לינדורן); בג"ץ 869/92 זיילי נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השלוש-עשרה, פ"ד מו(2) 692, 707 (1992); פרשנות החקיקה, בעמ' 566). באחת הפרשות עמדנו על כך ש"עקרון השוויון אינו שולל דינים שונים לאנשים שונים. עקרון השוויון דורש כי קיומו של דין מבחין יוצדק על-פי טיב העניין ומהותו [...]. הפליה שהינה ניגודו של השוויון – קיימת אפוא

באותם מצבים שבהם דין שונה לאנשים השונים זה מזה (מבחינה עובדתית) מבוסס על טעמים שאין בהם כדי להצדיק בחברה חופשית ודמוקרטית הבחנה ביניהם" (בג"ץ 721/94 אל-על נתיבי אויר לישראל בע"מ נ' דנילוביץ, פ"ד מח(5) 749, 761 (1994); על עיקרון השוויון ומעמדו במשפט הישראלי ראו: בג"ץ 6924/98 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד נה(5) 15, 26-27 (2001); בג"ץ 6698/95 קעדאן נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד נד(1) 258, 272-273 (2000)). פרשנות שאינה יוצרת הבחנה בין זוגות נשואים לבין זוגות ידועים בציבור – אף כאשר מדובר בצדדים שהקשר הזוגי ביניהם תם – מגשימה באופן מיטבי את עיקרון זה. קביעה זו נובעת מכך שלעניין הזכות "ליהנות" מיתרונותיו הדיוניים של בית המשפט לענייני משפחה וממומחיותו, אין כל שוני רלוונטי בין זוגות נשואים שקשרם הזוגי פקע לבין זוגות ידועים בציבור שנפרדו. הדברים אמורים ביתר שאת נוכח המגמה של השוואת מעמדם המשפטי של זוגות ידועים בציבור לזה של זוגות נשואים, ושעליה יורחב להלן.

13. מוסד הידועים בציבור התפתח בישראל החל משנותיה הראשונות, ומקורו בצרכיהן של שתי קבוצות אוכלוסייה עיקריות: בני זוג המנועים מלהינשא עקב איסורים מהדין הדתי; ובני זוג אשר מעדיפים שלא להיכנס לברית הנישואין (שחר ליפשיץ הידועים בציבור בראי התיאוריה האזרחית של דיני המשפחה 55-59 (2005) (להלן: ליפשיץ); מנחם שאוה "הידועה בציבור כאשתו" – הגדרתה, מעמדה וזכויותיה" עיוני משפט ג 484, 492-493 (1973) (להלן: שאוה)). פיתוחו של מוסד הידועים בציבור נעשה על דרך חקיקה שהשוותה את זכויותיהם של זוגות ידועים בציבור לאלו של זוגות נשואים, בעיקר בהיבט הזכויות הסוציאליות (ראו למשל: סעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995; סעיפים 1 ו-21 לחוק שירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גימלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985; סעיף 1 לחוק נכי המלחמה בנאצים, התשי"ד-1954. לסקירה של החקיקה בנושא זה בעשוריה הראשונים של המדינה ראו שאוה, בעמ' 485-492). כאמור, מן הבחינה המשפטית מצוי מעמדם של הידועים בציבור בישראל בעשורים האחרונים במגמה של השוואה הדרגתית למעמדם של זוגות נשואים, בין השאר נוכח הרחבת מנעד הזכויות המוקנות לאותם זוגות (ראו ליפשיץ, בעמ' 23-25). כך, בעניין לינדורן קבע בית משפט זה כי הוראות חקיקה שמתייחסות ל"בן זוג" יכולות לחול גם על ידועים בציבור אם הדבר נדרש מתכלית הוראת החקיקה ומבלי שהדבר נקבע באופן מפורש בהוראות החוק העומד לפרשנות (שם, בעמ' 41; ראו גם ע"א 2622/01 מנהל מס שבח מקרקעין נ' לבנון, פ"ד נז(5) 309, 315-317 (2003) (להלן: עניין לבנון)). יש להדגיש כי הסטטוס של ידועים בציבור אינו מקנה כשלעצמו זכויות, אלא שחוקים שונים המקנים זכויות עשויים לחול גם על ידועים בציבור, בין אם קיימת בחוק פלוני הוראה מפורשת לכך

ובין אם קיים בו הדיבור "בן זוג" (עניין לבנון, בעמ' 315). המגמה המשפטית השואפת לצמצם את הפער שבין זוגות נשואים לבין זוגות ידועים בציבור היא אחד הביטויים לתפיסה חברתית אשר אינה מבחינה – בחלק ניכר מההקשרים – בין זוגות שבחרו לחיות את חייהם יחדיו ולקשור את גורלם האחד בשנייה (ולחילופין האחד בשני או האחת בשנייה) על רקע כניסתם או אי כניסתם כברית הנישואין. נוכח זאת, נראה לי כי תכליתו האובייקטיבית של החוק תומכת בפרשנות המביאה את בני הזוג הידועים בציבור לשעבר תחת סמכותו העניינית של בית המשפט לענייני משפחה.

14. סיכומם של דברים: תכליתו הסובייקטיבית; ותכליתו האובייקטיבית של החוק, שבבסיסה עקרון השוויון, מובילים למסקנה שלפיה אין יסוד להבחנה בין זוגות ידועים בציבור לבין זוגות נשואים גם כאשר מדובר בבני זוג לשעבר. על כן, פרשנותו הנכונה של סעיף 1(2)(א) לחוק היא כי התיבה "בן זוג לשעבר" כוללת גם את "הידועה בציבור כאישתו לשעבר". מכאן שלבית המשפט לענייני משפחה הסמכות לדון בעניינם של ידועים בציבור לשעבר בהתקיים יתר התנאים הדרושים.

15. בשולי הדברים ראינו להתייחס לטענה שלפיה ההלכה שיצאה מבית משפט זה היא כי יש לפרש הוראות חוק המסדירות סמכות ייחודית מחוץ למערכת בתי המשפט האזרחיים הכלליים בדוקנות ובצמצום, ובאופן שאינו גורע מסמכותם של האחרונים (ראו למשל בג"ץ 264/77 משה נ' המוסד לביטוח לאומי, פ"ד לב(1) 678, 687 (1978)). טענה זו עלתה בעניין פלוניית בהקשר לסוגיית זהות הצדדים. באותו מקרה נבחנה השאלה אם לבית המשפט לענייני משפחה הסמכות לדון בתובענה שהגיש אדם נגד אחותו של אשתו לשעבר, ונקבע כי סעיף 1(2)(6) לחוק – המגדיר את "אחיו ואחיותיו, שלו או של בן זוגו" כ"בן משפחה" – אינו כולל גם בן זוג לשעבר, כך שצד לסכסוך אינו יכול להגיש תובענה לבית המשפט לענייני משפחה נגד גיסו או גיסתו לשעבר (בע"מ 164/11 פלוניית נ' פלוני, פסקה 17 (29.4.2012) (להלן: עניין פלוניית)). צוין כי מתכלית החוק עולה שלא כל דרגת קרבה תאפשר התדיינות בבית המשפט לענייני משפחה, ולפיכך נדרשת פרשנות מצמצמת לסעיף (שם, בפסקאות 16-18). לטעמי אין בפסיקה זו כדי לשנות מן המסקנה שאליה הגענו. המקרה שלפנינו שונה מעניין פלוניית בכך שהקרבה המשפחתית בין ידועים בציבור לשעבר גבוהה במידה רבה מזו שבין גיסים לשעבר. פער זה במידת הקרבה מצריך תוצאה פרשנית שונה, מה גם שמדובר בפרשנותם של סעיפים שונים בחוק. לכך יש להוסיף את דבריו של השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין (בדעת מיעוט בעניין פלוניית) שלפיהם בתי המשפט לענייני משפחה הם "חלק בלתי נפרד מבתי המשפט הכלליים, על כל המשתמע. בתי המשפט לענייני

משפחה הם בשר מבשרה של מערכת בתי המשפט [...]” (שס, פסקה ז'). כך, הותרת הסמכות העניינית בתובענות בין גיסיים לשעבר בידי בתי המשפט האזרחיים הכלליים על דרך של פרשנות מצמצמת של החוק אינה גורעת מזכויותיהם הדיוניות נוכח ה"מרחק" היחסי ביניהם. בשונה מאלה, מידת הקרבה שבין ידועים בציבור לשעבר מביאה למסקנה שהחרגתם מגדרי סמכותו של בית המשפט לענייני משפחה – ואגב כך מניעת ה"הנאה" שלהם ממומחיותו הייחודית ומיתרונותיו הדיוניים – אינה מתיישבת עם תכלית החוק.

מן הכלל אל הפרט

16. בענייננו, כאמור, קבעו הערכאות הקודמות כי המבקשת והמשיב היו ידועים בציבור בעבר, אף שהייתה עמימות מסוימת בנוגע למועד שבו הקשר הזוגי ביניהם הסתיים. משמע: מדובר במי שהם "ידועים בציבור לשעבר". על יסוד קביעותינו לעיל, היה מקום לקבוע – להבדיל מהכרעת בית המשפט המחוזי – כי המבקשת והמשיב הם "בני משפחה" כהגדרתם בסעיף 1(2)(א) לחוק, באופן שמקיים את התנאי בדבר זהות הצדדים. בצד זאת, בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי עילת הסכסוך נושא התובענות אינה נובעת מהקשר הזוגי שבין הצדדים אלא מסכסוך עסקי שהתגלע ביניהם. בהתייחס לקביעה זו, שאף היא בבחינת טעם עצמאי העומד בבסיס הכרעת בית המשפט המחוזי בדבר העברת הדיון בתובענות לבית משפט השלום – לא ראינו ליתן רשות ערעור, שכן אין מדובר בשאלה עקרונית כי אם ביישום קונקרטי של הדין. מכאן שבסופו של יום לא מצאנו לשנות מהתוצאה הסופית בדבר העברת הדיון לבית משפט השלום. אמנם, בענייננו מצא בית המשפט המחוזי לקבוע תשתית עובדתית שונה מזו שנקבעה בהחלטת בית משפט השלום, אך אין בעצם העובדה ששתי הערכאות הקודמות הגיעו לתוצאה הפוכה כדי להקים עילה ליתן רשות לערער ב"גלגול שלישי" ביחס להיבט זה של פסק הדין של בית המשפט המחוזי (בע"מ 4355/15 פלוני נ' פלונית, פסקה 4 (23.7.2015); רע"א 9168/08 לזניק נ' ענבר ליט בע"מ, פסקה 13 (3.2.2009)). התוצאה היא כי לבית המשפט לענייני משפחה אין סמכות לדון בתובענות שהגיש המשיב, ומשכך דין הערעור לגופו – להידחות.

הערעור נדחה אפוא. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

השופט י' דנציגר:

אני מסכים.

שופט

השופט י' עמית:

אני מסכים.

שופט

הוחלט כאמור בפסק הדין של השופט ע' פוגלמן.

ניתן היום, י"ד בכסלו התשע"ו (26.11.2015).

שופט

שופט

שופט